

Stanovisko Portos není „zelená“ pro dotace Agrofertu. SZIF má výplaty pozastavit a vysvětlit zásadní rozpory

28.4.2026 - Petr Bendl | Občanská demokratická strana

ODS vyzývá Státní zemědělský intervenční fond, aby nevyplácel podpory společností z koncernu Agrofert na základě právního stanoviska advokátní kanceláře Portos, dokud nebudou nezávisle vypořádány zásadní pochybnosti obsažené přímo ve zveřejněných materiálech SZIF.

SZIF na svém webu uvádí, že analýzy zveřejnil proto, aby „otevřeně a srozumitelně vysvětlil svá rozhodnutí“, a tvrdí, že postupuje transparentně, v souladu se zákonem a s cílem chránit veřejné prostředky. Právě zveřejněné dokumenty ale ukazují, že právní závěr o možnosti vyplácet podpory Agrofertu není jednoznačný a stojí na řadě sporných předpokladů.

„Stanovisko Portos není generální očištění Agrofertu od střetu zájmů. Je to podmíněné posouzení založené na aktuálním nastavení svěřenského fondu, na omezeném okruhu dostupných podkladů a na právním výkladu, který sám Portos označuje za nejednoznačný. SZIF proto nesmí z tohoto stanoviska udělat bianco šek pro vyplácení veřejných peněz,“ říká Petr Bendl stínový ministr zemědělství za ODS.

1. Portos sám připouští, že doslovný výklad § 4c dopadá na všechny dotace

Klíčovým problémem je výklad § 4c zákona o střetu zájmů. Portos sice doporučuje zúžit zákaz jen na nenárokové dotace, současně ale v závěru své vlastní analýzy uvádí, že při doslovném jazykovém výkladu se § 4c vztahuje na „všechny“ dotace, tedy nárokové i nenárokové.

To je zásadní. Pokud SZIF opře vyplácení podpor o užší, restriktivní výklad, musí veřejnosti i kontrolním orgánům vysvětlit, proč se odchyluje od výkladu, který odpovídá samotnému textu zákona.

2. Posudek není trvalý závěr. Platí jen pro aktuální režim Nezávislé správy

Portos svůj závěr výslovně omezuje na platné znění statutu a aktuální režim Nezávislé správy. Zároveň doporučuje SZIF průběžně sledovat změny skutkových a právních okolností a při relevantních změnách své závěry znovu ověřit.

„Jestliže i autor posudku říká, že závěr stojí na aktuálním režimu fondu a musí se průběžně ověřovat, pak z něj nelze dělat trvalé povolení k výplatě podpor Agrofertu,“ dodává Petr Bendl.

3. Roklen je podle Portosu klíčovou osobou celé konstrukce

Další zásadní slabinou je role společnosti Roklen. Portos popisuje, že Roklen určuje odměny správce, protektora a elektora, určil první obsazení těchto funkcí a jmenuje či odvolává elektora, který má vliv na další klíčové osoby fondu. Portos proto sám uvádí, že Roklen může oslabovat nezávislost správy a může být považován za ovládající osobu Agrofertu vedle svěřenského správce.

Závěr o neexistenci střetu tak stojí mimo jiné na předpokladu, že Andrej Babiš nemůže Roklen fakticky ovlivňovat. Portos ale tento předpoklad formuluje negativně: uvádí, že z dostupných

podkladů neidentifikoval okolnosti pro závěr o faktickém vlivu. To není totéž jako pozitivní důkaz nezávislosti.

4. Osobní a profesní vazby nelze odbýt jen testem „osoby blízké“

Portos ve stanovisku připouští i okolnosti týkající se osobních a profesních vazeb: doručovací adresa svěřenského správce se shoduje s adresou advokáta Eduarda Bruny, který působí jako obhájce Andreje Babiše v kauze Čapí hnízdo, a protektorka Věra Výtvarová v minulosti auditovala účetní závěrky Agrofertu. Portos současně uvádí, že z toho nevyvozuje blízkou osobní vazbu ve smyslu občanského zákoníku.

Takový test je příliš úzký. U střetu zájmů nejde jen o to, zda je někdo „osobou blízkou“. Pravidla EU pracují i se situacemi, které mohou být objektivně vnímány jako střet zájmů, a zahrnují hospodářský zájem i jiný přímý či nepřímý osobní zájem.

5. Soudy varují před obcházením zákona přes svěřenský fond

Nejvyšší správní soud zdůraznil, že § 4c zákona o střetu zájmů má bránit střetu zájmů „ve všech jeho podobách“ a že pojem ovládané osoby je třeba chápat širěji, včetně mechanismu, jehož prostřednictvím je vykonáván vliv. NSS výslovně varoval, že jiný výklad by umožnil zákon jednoduše obejít založením svěřenského fondu.

To je přímo relevantní pro současnou situaci. Jestliže nový svěřenský fond zůstává vytvořen pro správu a zachování majetku představovaného zejména akcemi Agrofertu a pro budoucí potřeby potomků Andreje Babiše, musí být posouzení skutečné nezávislosti mimořádně přísné. Portos sám uvádí, že hlavním účelem fondu je správa a zachování majetku představovaného zejména akcemi Agrofertu.

ODS proto požaduje:

1. aby do vyjasnění sporných otázek výplaty pozastavil;
2. aby si vyžádal nezávislé posouzení role Roklenu, svěřenského správce, protektora a elektora;
3. aby zveřejnil, jak bude průběžně ověřovat, že se nezměnil statut, režim správy ani skutkové okolnosti relevantní pro střet zájmů;
4. aby věc předložil k posouzení příslušným kontrolním orgánům, včetně orgánů odpovědných za ochranu finančních zájmů EU.

„Veřejnost nemá nést riziko, že Česká republika znovu vyplatí prostředky, které budou později zpochybněny. Pokud existují pochybnosti, musí SZIF chránit veřejné peníze – nikoli hledat cestu, jak obnovit výplaty Agrofertu,“ uzavírá Petr Bendl.

<https://www.ods.cz/clanek/28308-stanovisko-portos-neni-zelena-pro-dotace-agrofertu-szif-ma-vyplaty-pozastavit-a-vysvetlit-zasadni-rozpory>